

Kartta kädessä on kouriintuntuva apu

Seuraan ansiokkaan ja monesti palkitun toimittajan **Saska Saarikosken** kolumneja *Hel-singin Sanomissa*. 2.9.2016 julkaistu kolumni kiinnosti jo otsikollaan: Kartasta luopunut äänestää itseään.

Vaikeaselkoisen otsikon tarkoitus selviää tekstiä lukemalla, mutta sivuutan sen, koska se liittyy poliittiseen käyttäytymiseen. Sen sijaan siteeraan kursivoituna tekstiä, jolla Saarikoski aloittaa kolumninsa:

Elokuinen autoloma Kanadaan ja Uuteen-Englantiin sujui kännykkäohjauksessa, sillä taiteltava Amerikan-kartta oli päässyt unoh-tumaan kotiin.

Emme eksyneet – eihän GPS:n kanssa voi eksyä. Siinä on yksi syy välttää kännykkäoh-jausta: hyvällä lomamatkalla kuuluu eksyä ainakin muutaman kerran.

Tärkeämpi syy on toinen. Kun tekee mat-kaa kartan kanssa, näkee itsensä liukumassa hitaasti suuren alueen halki. Joka puolella on kiinnostavia paikkoja, jännittäviä mahdolli-suuksia ja teitä, joille voisi kääntyä.

Kartan katseleminen on unelmoimista, on se sitten maantiekartta tai turkoosina loistava karttapallo.

Sen sijaan kännykkään kirjoitetaan päivä-matkan kohde ja vekotin kertoo, missä olet ja milloin käännytään.

Olipa järkeviä mietteitä perinteisen kartan hyödyllisyydestä. Minulla on tällä hetkellä au-tossani kätevästi käytettävä Karttakeskuksen GT-tiekartasto 2013 Suomesta. Se sisältää tie-karttoja mittakaavoissa 1:100 000, 1:200 000 ja 1:250 000 sekä taajama-alueista karttoja mittakaavassa 1:40 000. Karttoista löytyy maastotietojen lisäksi yli 2 800 matkailukoh-detta ja lähes 2 000 majoituspaikkaa. Usein merkitsen matkustuksen kohteen tiekartalle ja tarvittaessa teen sen netistä löytyvillä tie-doilla tarkentaen. En tarvitse autoon vaimoni lisäksi muuta neuvovaa ääntä.

Tiekartan lisäksi käytän myös muita teemakarttoja kuten ulkoilukarttoja. Kunnat tekevät niitä paljon. Otan esimerkiksi Jyväskylän seudun (Jyväskylä, Muurame, Laukaa ja osia Toivakasta ja Leivonmäestä) ulkoilukartan. Se on valmistunut vuonna 2010.

Ajantasaistettuna kartta löytyy netistä. Myös uuden ajantasaisen kartan painamista ollaan suunnittelemassa. Kartan mittakaava on 1:55 000. Ihmettelen miksi se ei ole 1:50 000, mutta tulos lienee asiaan vaikuttaneiden syiden kompromissi.

On minulla puhelimekseni nykyaikaista tekniikkaakin navigointiin, mutta haluan pysyä koko ajan kartalla ja toivon, että siitä jäisi jotakin muistiinikin. Lisäksi kartan käyttö on hyvää harjoitusta aivoille.

Autoja ollaan kehittämässä siihen suun-taan, että kohta minun ei tarvitse kuin antaa osoite ja voin muuttua pelkäksi matkustajaksi. En tarvitse tällaista kehitystä. Luulen, että minun elinaikanani tehdään edelleen autoja, joita voidaan ajaa.

Suomessa aloitettiin peruskarttojen tekeminen vuonna 1947. Suomi saatiin ker-taalleen kartoitettua vuonna 1977. Syntyi 3 712 karttalehteä, kullakin lehdellä 10 × 10 kilometrin alue ja merkkien selitykset. Tämä kartta ja sen jälkeläiset ovat toimineet poh-jana monille teemakartoille. Vuonna 2006 ruvettiin käyttämään mittakaavaa 1:25 000 ja karttakokoa suurennettiin niin, että se on nyt 12 × 24 km. Muutos tehtiin kustannussyistä, joka on usein huono peruste. Pidän vanhaa mittakaavaa parempana. En usko, että se johtuu vanhasta tottumuksesta tai näkö-kykyni heikkenemisestä. No, voinhan tilata kartan haluamassani mittakaavassa ja vielä tarkoin rajatulta alueelta tarpeeni mukaan kohtuuhintaan.

Tällä hetkellä on peruskarttoja saatavissa molemmissa mittakaavoissa. 1:20 000 kartto-ja ei kuitenkaan enää paineta. 1:25 000-mitta-kaavaiset kartat sekä uuden lehtijaon mukai-set 1:50 000 maastokartat saadaan valmiiksi koko maasta vuoden 2017 aikana eräitä Lapin alueita lukuun ottamatta. Sen jälkeen niitä ei paineta perinteiseen tapaan vaan karttaleh-distä tehdään pdf-tiedostot, joista karttoja voidaan tulostaa. Näin toimitaan kustannus-syistä. Pidän tätä lyhytnäköisenä ja toivon, että karttoja myös painettaisiin valmiiksi. Ei se liian kalliiksi tulisi. 1:50 000 maastokarttojen tärkein käyttäjä on puolustusvoimat.

Nimistöt ovat tärkeä osa karttojen sisältöä ja niihin kiinnitetäänkin paljon huomiota. Niillä on merkitys myös kulttuuriperinnön säilyttäjänä. Kartalle pantavien nimien li-säksi pidetään paikannimirekisteriä, joka on sisällöltään yksityiskohtaisempi. Olen joskus törmännyt siihen, että vanhaa kansankielistä paikannimeä on sievistelty sen ronskin sek-suaalisuuden takia, mutta tällaiset tapaukset ovat harvinaisia.

Perinteinen kartta ja myös kompassi kan-nattaa pitää mukana tuntemattomilla alueilla liikuttaessa myös seuraavista syistä: puhelin voi hukkua tai kastua tai sen akku saattaa tyhjentyä kesken kaiken. Suosittelen myös latausakun mukana pitämistä.

Olen antanut kertoa itselleni, että *Kan-salaisen karttapaikka* muuttuu lähiaikoina paljon käyttäjäystävällisemmäksi. En mene yksityiskohtiin, koska jokainen käyttäjä jou-tuu niihin kuitenkin tutustumaan.

Maanmittauslaitokselta saa nykyisin myös tiedot kiinteistöjen omistajista ja heidän osoitteistaan. Kymmenen tilan tiedot saa ilmaiseksi. Useimmiten tämä määrä riittää.

Raimo Koivistoinen
raimo.koivistoinen@kolumbus.fi